

Unge uden job og uddannelse har dårligere mentalt helbred

Af Emilie Rune Hegelund og Aske Skov Andersen

I 2022 var 61.800 unge i alderen 16-24 år hverken i beskæftigelse eller under uddannelse. Det svarer til, at 9,4 pct. af unge i denne aldersgruppe var ikke-aktive (NEET – *Not in Employment, Education or Training*). De ikke-aktive unge beskrives ofte som en gruppe med en lang række udfordringer, hvor manglende beskæftigelse og uddannelse blot udgør én af flere. Der er imidlertid tale om en heterogen gruppe.

Denne analyse ser nærmere på, hvor de ikke-aktive unge bor, hvordan de klarede sig i skolen, og belyser gruppens brug af sundhedsvæsenet. Analysen ser blandt andet på de unges brug af psykofarmaka, som anvendes i behandlingen af psykiske lidelser, kontakt til egen læge, psykiatri og psykologhjælp i praksissektoren samt sygehusophold.

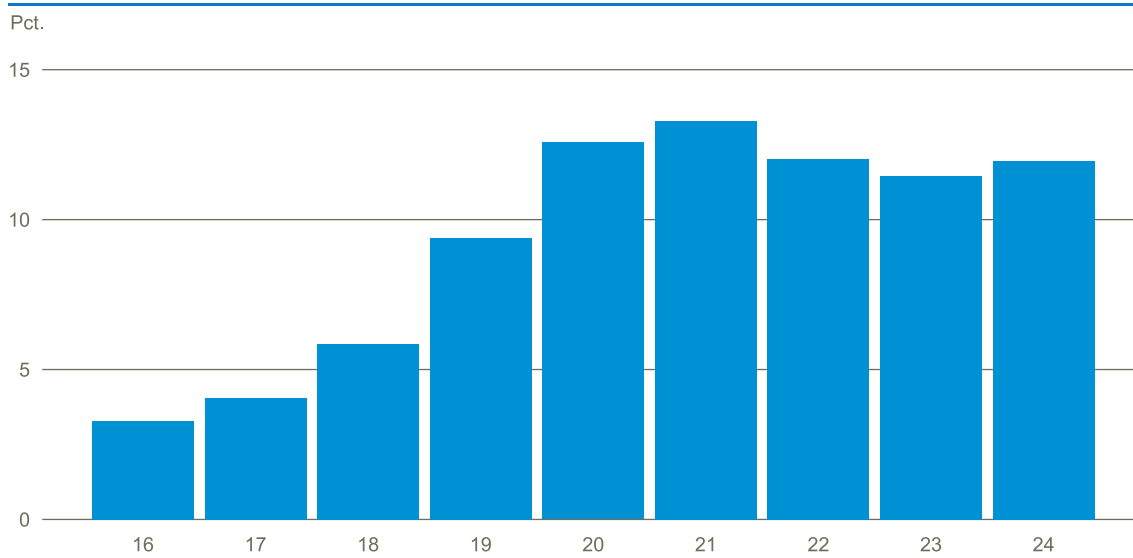
Analysens hovedkonklusioner:

- Hovedstads- og storbykommunerne har den laveste andel af ikke-aktive unge, mens landkommunerne har den højeste andel. I 2022 var andelen af ikke-aktive unge 7 pct. i Frederiksberg Kommune og mere end 15 pct. i Læsø Kommune og Lolland Kommune.
- Blandt ikke-aktive unge var der i 2022 henholdsvis 13 og 15 pct., der ikke havde bestået eller aflagt folkeskolens afgangsprøve i dansk og matematik på grund af fritagelse, udeblivelse eller sygdom, mens dette gjaldt for 3 og 4 pct. af de aktive unge. Derudover var der en undergruppe på henholdsvis 15 og 3 pct. af de ikke-aktive og aktive unge, som ikke havde aflagt prøve, for hvem årsagen ikke var registreret.
- Ikke-aktive unge på 20-24 år, som havde fuldført en ungdomsuddannelse, havde i 2022 været færre år uden for beskæftigelse og uddannelse end ikke-aktive unge, som ikke havde fuldført en ungdomsuddannelse.
- Mere end hver tredje (35 pct.) ikke-aktive unge, som ikke havde fuldført en ungdomsuddannelse, indløste en recept på psykofarmaka i 2022, mens det gjaldt 14 pct. af de ikke-aktive, som havde fuldført en ungdomsuddannelse, og 9 pct. af de aktive unge.
- Unge, som havde været ikke-aktive i 3 år eller flere og ikke havde fuldført en ungdomsuddannelse, havde den største andel med indløste recepter på psykofarmaka (39 pct.), terapi og psykiatrisk kontakt i praksissektoren (14 pct.) og psykiatrisk hospitalskontakt (26 pct.). For unge, som havde været ikke-aktive i ét år og fuldført en ungdomsuddannelse, var andelen tæt på andelen for aktive unge.

Hvem er de unge uden job og uddannelse?

Andelen af unge i alderen 16-24 år, som er ikke-aktive, har ligget på 9-11 pct. de seneste 10 år. Ikke-aktive dækker i denne analyse over unge, som hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse. Gruppen omtales også som NEET, der er en forkortelse for *Not in Employment, Education, or Training*, jf. boks 1. I 2022 udgjorde gruppen af ikke-aktive 9 pct., svarende til ca. 61.800 personer. Der var en lidt højere andel blandt mænd (10 pct.) end kvinder (9 pct.). Desuden steg andelen gradvist fra 3 pct. blandt de 16-årige til mere end 11 pct. blandt de 20-24-årige. Figur 1 viser ikke-aktive unge fordelt efter alder. Aldersfordelingen er den samme blandt mænd og kvinder.

Figur 1. Ikke-aktive unge fordelt efter alder. 2022

Kilde: Arbejdsmarkedsregnskabet.

Geografisk var andelen af ikke-aktive unge lavest i hovedstads- og storbykommuner og højest i landkommuner¹. Hvis man opdeler på kommuneniveau, finder man den laveste andel af ikke-aktive unge i Frederiksberg kommune, hvor 7 pct. af de 16-24-årige var ikke-aktive i 2022. I landets tre største kommuner – København, Aarhus og Aalborg – var mindre end 9 pct. ikke-aktive. I den modsatte ende af skalaen finder man Lolland og Læsø kommune, hvor henholdsvis 15 og 17 pct. af de unge var ikke-aktive. Figur 2 viser ikke-aktive unge fordelt efter bopælskommune.

Boks 1. NEET - Not in Employment, Education, or Training

Gruppen af unge, som hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse (NEET - Not in Employment, Education, or Training), omtales i denne analyse synonymt som ikke-aktive eller NEET.

I analysen kategoriseres 16-24-årige unge som ikke-aktive, hvis de hverken er i lønnet beskæftigelse den sidste uge i november eller har været indskrevet på en formel uddannelse i sidste uge i november eller de tre foregående uger, jf. [Danmarks Statistiks metodenotat](#). Dette opgørelsestidspunkt er valgt, fordi det vurderes at være mindre sæsonpåvirket end andre tidspunkter i løbet af året. Da der er tale om en statusopgørelse, som alene kategoriserer de unge efter deres aktivitet ved dette nedslagspunkt, kan der være unge, som indgår i analysen som ikke-aktive, der har været beskæftiget eller indskrevet ved en formel uddannelse på andre tidspunkter i løbet af året. Tilsvarende kan der være unge, som indgår i analysen som aktive, der fx kun har været i lønnet beskæftigelse omkring den sidste uge i november i det pågældende år. Begge dele kan betyde, at man enten kommer til at inkludere for mange eller for få i opgørelsen. Risikoen for fejlagtigt at kategorisere for mange unge som ikke-aktive er muligvis størst pga. den korte referenceperiode, men det er ikke undersøgt nærmere ifm. denne analyse.

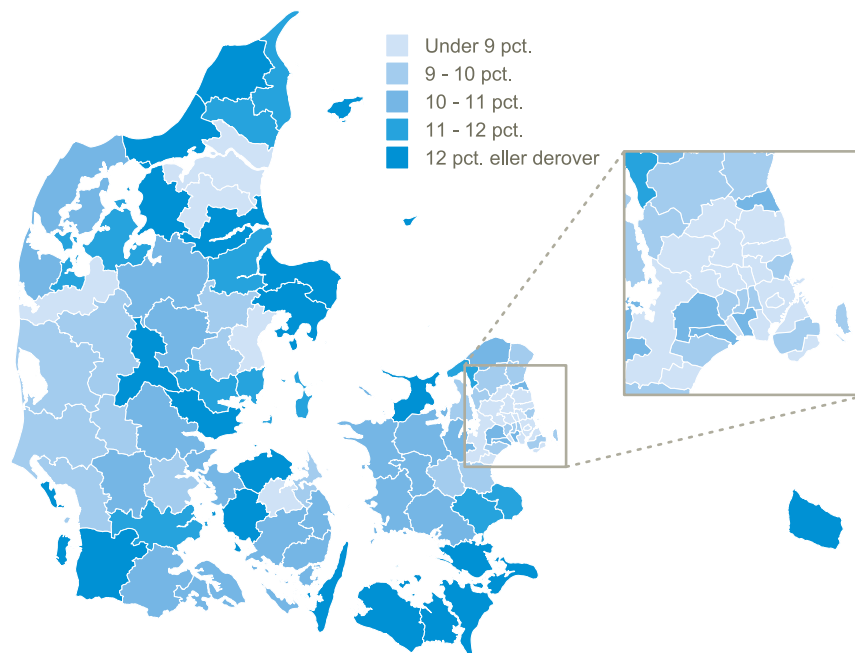
Der er visse forskelle mellem Danmarks Statistiks registerbaserede operationalisering og Eurostats samt OECDs spørgeskemabaserede operationaliseringer (se link til metodenotat ovenfor). Danmarks Statistiks opgørelsesmetode adskiller sig desuden fra den opgørelsesmetode, som anvendes af [Børne- og Undervisningsministeriet](#) og [Beskæftigelsesministeriet](#). De to ministerier karakteriserer en person som tilhørende NEET-gruppen, hvis man som 15-24-årig primo oktober ikke er i gang med en uddannelse og ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, men har været tilmeldt en dansk grundskole på 8., 9. eller 10. klassetrin. Derudover må man højst have 18 timers ugentlig lønmodtagerbeskæftigelse, og man må ikke modtage førtidspension eller SU. Ministeriernes definition er mere snæver end den, som anvendes i

¹ Danmarks Statistik inddeler kommunerne i Danmark i fem grupper med udgangspunkt i jobtilgængelighed og antallet af indbyggere i den største by i kommunen. Se evt. [dokumentationen](#).

denne analyse, da fx personer, som har fuldført en ungdomsuddannelse, ikke indgår i ministeriernes NEET-definition.

I [Statistikbanken](#) kan man finde oplysninger om NEET-gruppen baseret på definitionen som anvendes af Danmarks Statistik. Ligeledes kan man under emnet [Sårbare gruppers sundhed](#) finde sammenligninger af sygehusbenyttelse, lægebesøg og køb af receptpligtig medicin blandt NEET-gruppen og den øvrige gruppe af 16-24-årige unge.

Figur 2. Ikke-aktive unge i alderen 16-24 år fordelt efter bopælskommune. 2022

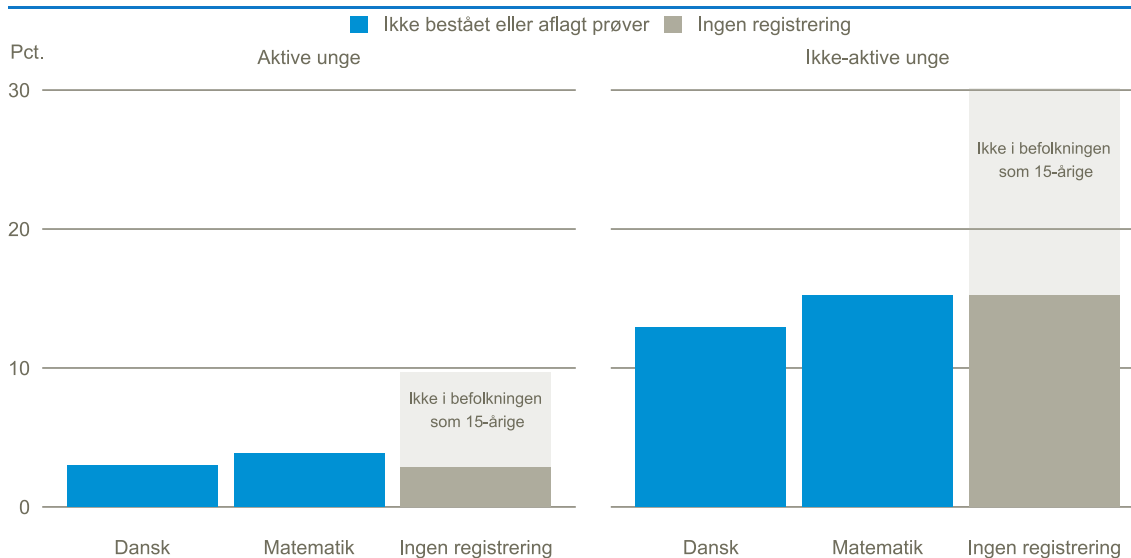
Anm. Find antallet af aktive og ikke-aktive unge fordelt på kommuner i tabellen [NEET2](#) i Statistikbanken. Nogle kommuner har meget få ikke-aktive unge i alderen 16-24 år, fx Læsø ($N = 15$).

Kilde. Arbejdsmarkedsregnskabet.

De ikke-aktive unge beskrives ofte som en gruppe, som har en række udfordringer, hvor manglende beskæftigelse og uddannelse blot udgør én ud af flere². Hvis man sammenligner de ikke-aktive og aktive unges resultater fra folkeskolens afgangsprøver i dansk og matematik, kan man se, at de uddannelsesmæssige udfordringer går forud for de ikke-aktive unges manglende beskæftigelse og uddannelsesaktivitet, jf. figur 3. Blandt de unge, som var ikke-aktive i 2022, havde henholdsvis 13 og 15 pct. ikke bestået eller aflagt prøve i dansk og matematik på grund af fritagelse, udeblivelse eller sygdom. Til sammenligning gjaldt dette henholdsvis 3 og 4 pct. af de unge, som var aktive i 2022. Blandt både de ikke-aktive og aktive unge var der derudover en undergruppe, som ikke havde aflagt prøve i dansk og matematik, for hvem årsagen ikke var registreret. Denne undergruppe udgjorde hhv. 15 og 3 pct. af de ikke-aktive og aktive unge i 2022, når man fraregner personer, der indvandrede til befolkningen efter de fyldte 15 år (de mørkegrå søjler i figur 3). Ifølge en [rapport fra Børne- og Undervisningsministeriet](#) omfatter denne gruppe ofte fagligt og socialt udfordrede elever. Samlet tyder dette på, at en væsentligt større del af de ikke-aktive unge har større faglige og sociale udfordringer end de aktive unge.

² Se fx [Beskæftigelsesministeriet \(2024\)](#) og [VIVE \(2019\)](#).

Figur 3. Unge i alderen 16-24 år, som aldrig har bestået eller aflagt folkeskolens afgangsprøve fordelt efter NEET-status og fag, 2022

Anm. Personer, som aldrig har aflagt en eller flere af folkeskolens obligatoriske afgangsprøver i dansk og/eller matematik pga. fritagelse, udeblivelse eller sygdom, for hvem årsagen til den manglende prøveafleggelse er registreret, indgår i kategorien 'Ikke bestået eller aflagt prøver', mens personer, for hvem årsagen ikke er registreret, indgår i kategorien 'Ingen registrering' (sammen med personer, som først er flyttet til landet, efter de fyldte 15 år). Hvorvidt eleven har bestået afgangsprøven afgøres pba. gennemsnittet af elevens karakterer i de obligatoriske afgangsprøver for de to fag, som skal være minimum 02.

Kilder: Arbejdsmarkedsregnskabet, Life Lines og Grundskolekarakterregisteret.

De ikke-aktive unge er en heterogen gruppe

De ikke-aktive unge er imidlertid en heterogen gruppe, som både består af personer, som fx tager ét eller to sabbatår uden lønnet arbejde, og personer, som aldrig kommer i gang med en ungdomsuddannelse eller finder fodfæste på arbejdsmarkedet³. I den resterende del af analysen opdeler vi derfor de ikke-aktive unge på baggrund af, hvorvidt de har fuldført en ungdomsuddannelse (dvs. en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse). I sidste afsnit opdeler vi yderligere de unge ud fra, hvor mange år de har været uden for beskæftigelse og uddannelse.

I sammenligningerne af underkategorierne afgrænser vi til unge i alderen 20-24 år for at frasortere personer, som pga. deres alder ikke har haft mulighed for at fuldføre en ungdomsuddannelse, og for hvem antallet af mulige år uden job og uddannelse er begrænset⁴. Desuden afgrænses analysen til alene at omfatte personer, som har været i landet hele 2022, og hvis uddannelsesstatus er kendt. Dermed omhandler den resterende analyse en population bestående af ca. 313.600 aktive og 42.300 ikke-aktive unge (mod 593.100 og 61.800⁵ i den totale population, jf. ovenfor).

Ud af denne gruppe af ikke-aktive unge i alderen 20-24 år havde 52 pct. ikke fuldført en ungdomsuddannelse i 2022. Endvidere havde 38 pct. af gruppen været ikke-aktive ét år, 22 pct. havde været ikke-aktive i to år, 15 pct. havde været ikke-aktive i tre år, 11 pct. havde været ikke-aktive i fire år, og 14 pct. havde været ikke-aktive i fem år eller flere.

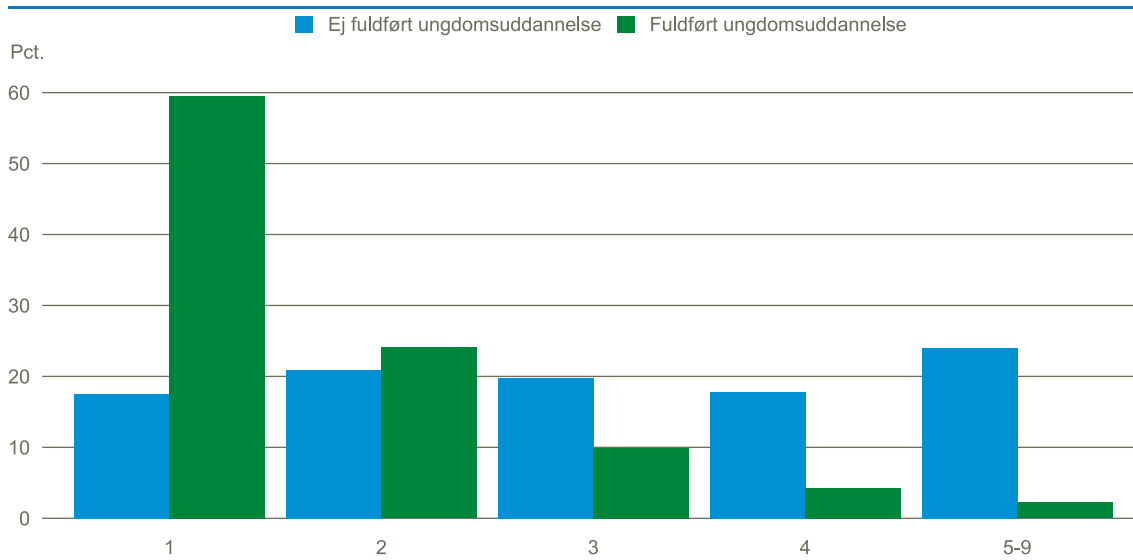
Figur 4 viser gruppen af ikke-aktive unge i alderen 20-24 år fordelt efter, hvorvidt de har fuldført en ungdomsuddannelse samt antallet af år som ikke-aktive. Af figuren fremgår det, at den del af gruppen af ikke-aktive, som har fuldført en ungdomsuddannelse, befinder sig færre år i gruppen end den del, som ikke opnår yderligere uddannelse efter grundskolen.

³ Det fremgår af tidligere analyser af NEET-gruppen såsom [Beskæftigelsesministeriet \(2024\)](#), [Kleif \(2020\)](#) og [VIVE \(2019\)](#).

⁴ Fx vil 16-årige højst kunne have været registreret ét år som ikke-aktive, mens 19-årige højst vil kunne have været registreret fire år som ikke-aktive.

⁵ Dvs. de ikke-aktive unge med denne afgrænsning udgør ca. 12 pct. mod 9 pct. i den totale population.

Figur 4. Ikke-aktive unge i alderen 20-24 år fordelt efter uddannelsesniveau og antal år som ikke-aktive. 2022

Anm. Ikke-aktive unge, hvis uddannelsesstatus er ukendt, indgår ikke i figuren (N = 299).

Kilder. Arbejdsmarkedsregnskabet og Uddannelsesregisteret.

De ovenfor beskrevne forskelle inden for gruppen af ikke-aktive unge tyder på, at der også kan være forskelle med hensyn til, hvorvidt de unge har andre udfordringer end blot manglende beskæftigelse og uddannelse. I de følgende afsnit ser vi nærmere på helbredsmæssige forskelle. Afsnittene ser bl.a. på de ikke-aktives brug af psykofarmaka, som anvendes i behandlingen af psykiske lidelser, kontakt til egen læge, psykiatri og psykologhjælp i praksissektoren samt sygehusophold. Afsnittene tager udgangspunkt i Danmarks Statistiks registerdata om unge uden for beskæftigelse og uddannelse og kobler disse med oplysninger om indløste recepter og kontakt til sundhedsvæsenet fra Sundhedsdatastyrelsen som beskrevet i boks 2.

Boks 2. Datagrundlag

Unge uden job og uddannelse identificeres med udgangspunkt i [Danmarks Statistiks Arbejdsmarkedsregnskab](#), som blandt andet også indeholder oplysninger om køn, alder og bopælskommune. De senest tilgængelige oplysninger fra dette register er fra 2022.

Oplysningerne kobles med de unge og deres forældres [højst fuldførte uddannelse](#). De unges uddannelsesniveau kategoriseres i forhold til, hvorvidt de har fuldført en ungdomsuddannelse, mens forældrenes uddannelsesniveau kategoriseres i fem uddannelseskategorier. Endvidere kobles oplysningerne med de unges [grundskolekarakterer](#), og det undersøges, om de unge har været bosat i landet ved afslutning af grundskolen ved hjælp af registeret [Life Lines](#).

Endelig tilføjes oplysninger fra [Landspatientregisteret](#), [Sygesikringsregisteret](#) og [Lægemedelstatistikregisteret](#). Data fra Landspatientregisteret og Sygesikringsregisteret bruges til at opgøre populationens aktivitet i hospitalsektoren og praksissektoren på samme måde som Sundhedsdatastyrelsen i [temarapporten om børn og unge](#). Data fra Lægemedelstatistikregisteret anvendes til at opgøre populationens køb af psykofarmaka, jf. Sundhedsdatastyrelsens lægemiddelgruppering på [medstat.dk](#).

Højere andel brugere af psykofarmaka blandt ikke-aktive unge uden ungdomsuddannelse

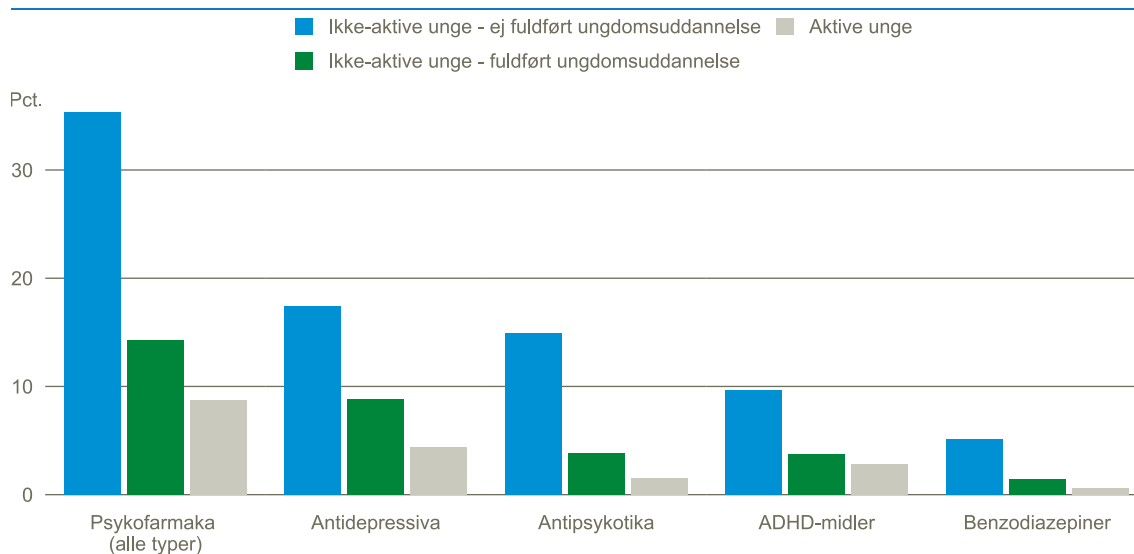
Andelen af brugere af psykofarmaka var i 2022 højere blandt ikke-aktive end aktive unge, men der var store forskelle inden for gruppen af ikke-aktive unge. Blandt ikke-aktive unge, som ikke havde fuldført en ungdomsuddannelse, havde 35 pct. indløst mindst én recept på psykofarmaka i 2022, mens det drejede sig om 14 pct. af de ikke-aktive unge, som havde fuldført en ungdomsuddannelse. Til sammenligning havde 9 pct. af de aktive unge indløst en recept på psykofarmaka. Psykofarmaka er en samlet betegnelse for lægemidler, som anvendes i behandlingen af psykiske lidelser og omfatter blandt andet antidepressive, antipsykotiske og centralstimulerende lægemidler samt beroligende midler og sovemidler.

Figur 5 viser ikke-aktive unge (fordelt efter uddannelsesniveau), som havde indløst mindst én recept på psykofarmaka, herunder antidepressiva, antipsykotika, lægemidler til ADHD-behandling samt benzodiazepiner og benzodiazepin-lignende midler, som anvendes til behandling af

angst, urotilstande og søvnbesvær. Der ses en markant højere andel af brugere af samtlige fire typer af psykofarmaka blandt ikke-aktive unge, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, end blandt ikke-aktive unge, som har fuldført en ungdomsuddannelse. Ligeledes ses en højere andel af brugere af samtlige fire typer af psykofarmaka blandt ikke-aktive unge, som har fuldført en ungdomsuddannelse, end blandt aktive unge. Der er dog kun mindre forskelle i andelen af brugere af henholdsvis lægemidler til ADHD-behandling og benzodiazepiner og benzodiazepinlignende midler blandt disse to grupper.

Blandt både ikke-aktive unge, som ikke havde fuldført en ungdomsuddannelse, ikke-aktive unge, som havde fuldført en ungdomsuddannelse, og aktive unge var andelen af brugere af antidepressive lægemidler højst (henholdsvis 17, 9 og 4 pct.), mens andelen af brugere af benzodiazepiner og benzodiazepinlignende midler var lavest (henholdsvis 5, 1,5 og 0,6 pct.).

Figur 5. Unge i alderen 20-24 år, der har indløst mindst én recept på psykofarmaka, fordelt efter NEET-status og type af psykofarmaka. 2022

Anm. Kategorien 'Psykofarmaka (alle typer)' omfatter lægemidlerne i de fire øvrige kategorier samt en mindre restgruppe af centralstimulerende lægemidler samt beroligende midler og sovemidler. Se evt. Sundhedsdatastyrelsens lægemiddelgruppering på medstat.dk. Unge, hvis uddannelsesstatus er ukendt, indgår ikke i figuren ($N = 876$ personer).

Kilder. Arbejdsmarkedsregnskabet, Uddannelsesregisteret og Lægemiddeldatabasen.

Den højere andel af brugere af psykofarmaka blandt ikke-aktive unge ses på tværs af køn, alder, bopæl og forældres uddannelsesniveau. Det vil sige, at uanset om man ser på et bestemt køn, alder, region eller forældres uddannelsesniveau, er andelen af brugere af psykofarmaka højst blandt ikke-aktive, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, næsthøjst blandt ikke-aktive, som har fuldført en ungdomsuddannelse, og lavest blandt aktive unge. For både ikke-aktive og aktive unge er andelen af brugere dog højere blandt kvinder og stiger med alderen.

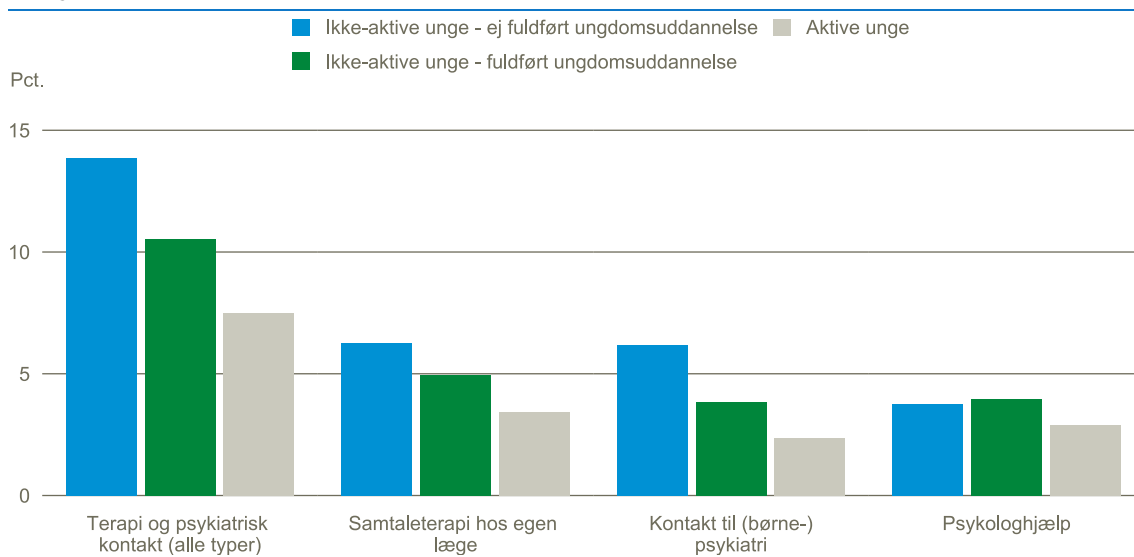
Terapi og psykiatrisk kontakt i praksissektoren hyppigst blandt ikke-aktive unge uden ungdomsuddannelse

Langt størstedelen af unge – både ikke-aktive og aktive – har kontakt med egen læge i løbet af et år. I løbet af 2022 havde 82 pct. af de ikke-aktive unge, som ikke havde fuldført en ungdomsuddannelse, kontakt til egen læge, mens det gjaldt 74 pct. af de ikke-aktive unge, som havde fuldført en ungdomsuddannelse. Til sammenligning havde 82 pct. af de aktive unge kontakt til egen læge. Terapi og psykiatrisk kontakt i praksissektoren⁶ forekom dog hyppigere blandt de to grupper af ikke-aktive (henholdsvis 14 og 11 pct.) end blandt de aktive unge (7 pct.), jf. figur 6.

Figur 6 viser ikke-aktive unge (fordelt efter uddannelsesniveau) med terapi og psykiatrisk kontakt i praksissektoren, herunder samtaleterapi hos egen læge, kontakt til psykiatri og børnepsykiatri samt psykologhjælp. Samtaleterapi hos egen læge og kontakt til psykiatri og børnepsykiatri er hyppigere blandt de ikke-aktive unge, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, end blandt de ikke-aktive unge, som har fuldført en ungdomsuddannelse. Alle tre typer af terapi og psykiatrisk kontakt er desuden hyppigere blandt begge grupper af ikke-aktive end blandt de aktive unge.

⁶ Praksissektoren dækker over sundhedstilbud inden for almen praksis, speciallægehjælp, tandlægehjælp, tandplejere, fysioterapi, kiropraktik, psykologhjælp og fodterapi.

Figur 6. Unge i alderen 20-24 år med kontakt til praksissektoren fordelt efter NEET-status og kontaktttype. 2022

Anm. Kategorien 'Terapi og psykiatrisk kontakt (alle typer)' er en samlet kategori, som inkluderer de tre øvrige kategorier (dvs. samtaleterapi hos egen læge, kontakt til (børne-)psykiatri og psykologhjælp). Unge, hvis uddannelsesstatus er ukendt, indgår ikke i figuren ($N = 876$ personer).

Kilder. Arbejdsmarkedsregnskabet, Uddannelsesregisteret og Sygesikringsregisteret.

Samtaleterapi hos egen læge var den hyppigst forekommende aktivitet blandt de to grupper af ikke-aktive unge (henholdsvis 6 og 5 pct.) og gruppen af aktive unge (3 pct.). Kontakt til (børne-)psykiatri og psykologhjælp omfatter kun konsultationer i praksissektoren. Det betyder, at unge ikke indgår i opgørelsen, hvis de har kontakttet en psykiater og/eller psykolog uden henvisning fra egen læge, og selv har betalt for konsultationer.

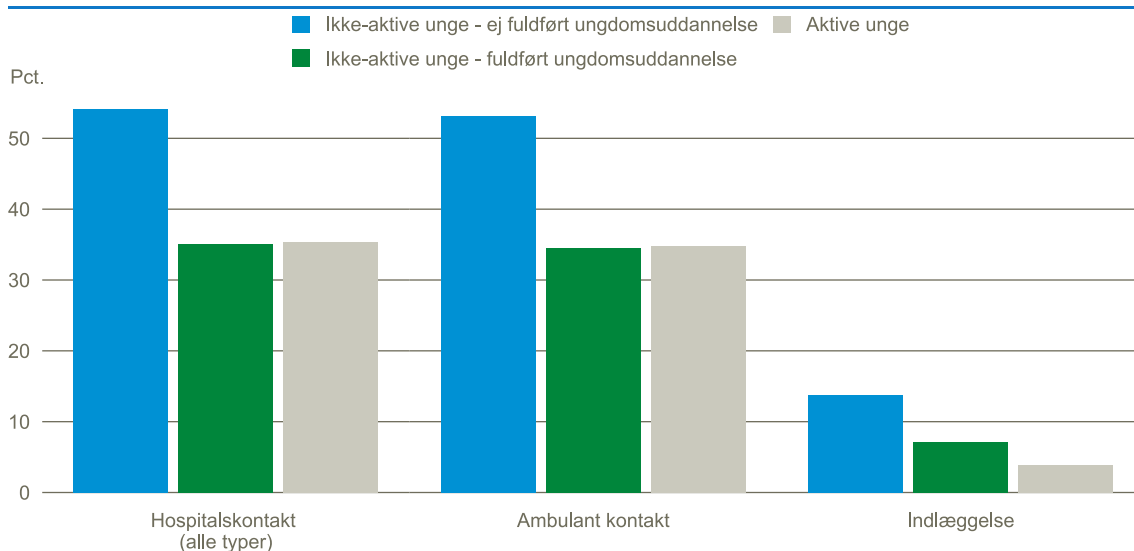
Den højere andel med terapi og psykiatrisk kontakt i praksissektoren blandt ikke-aktive unge ses på tværs af køn, alder og bopæl. Det vil sige, at uanset om man ser på et bestemt køn, alder eller region, er andelen med terapi og psykiatrisk kontakt højst blandt ikke-aktive unge, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, næsthøjest blandt ikke-aktive unge, som har fuldført en ungdomsuddannelse, og lavest blandt aktive unge. Hvis man kigger på forældrenes uddannelsesniveau, ser billedet imidlertid anderledes ud. Blandt unge af forældre, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, er andelen med terapi og psykiatrisk kontakt højst blandt ikke-aktive unge, som har fuldført en ungdomsuddannelse (13 pct.), næsthøjest blandt ikke-aktive unge, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse (11 pct.), og lavest blandt aktive unge (7 pct.). For både ikke-aktive og aktive unge er andelen med terapi og psykiatrisk kontakt dog højere blandt kvinder end blandt mænd.

Sygehusophold hyppigere blandt ikke-aktive unge uden ungdomsuddannelse

Hvis man ser på kontakt til sygehusvæsenet, er andelen med både indlæggelser og ambulante kontakter⁷ markant højere blandt ikke-aktive unge, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, end blandt ikke-aktive unge, som har fuldført en ungdomsuddannelse, og aktive unge. Figur 7 viser, at i løbet af 2022 havde 14 pct. af de ikke-aktive unge, som ikke havde fuldført en ungdomsuddannelse, været indlagt og 53 pct. havde haft en ambulant kontakt, mens de tilsvarende tal for de ikke-aktive unge, som havde fuldført en ungdomsuddannelse, var henholdsvis 7 og 35 pct. Til sammenligning havde henholdsvis 4 og 35 pct. af de aktive unge været indlagt og/eller haft en ambulant kontakt. For både ikke-aktive og aktive unge var andelen højere blandt kvinder.

⁷ En indlæggelse er et sygehusophold med en varighed på 12 timer eller mere, mens en ambulant kontakt er et sygehusophold med en varighed mindre end 12 timer.

Figur 7. Unge i alderen 20-24 år med kontakt til sygehusvæsenet fordelt efter NEET-status og opholdsvarighed. 2022

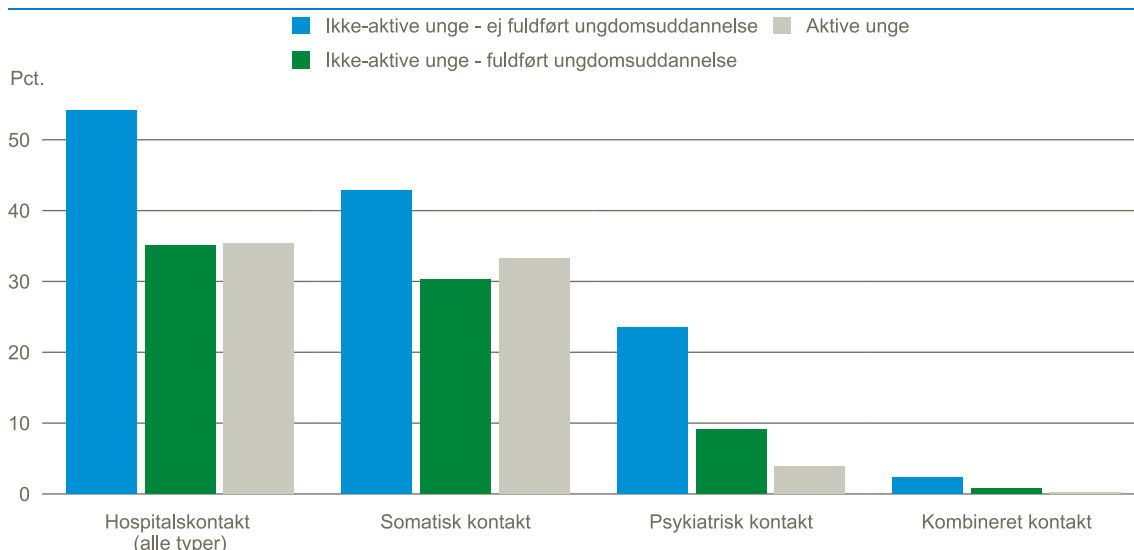

Anm. Kategorierne ambulant kontakt og indlæggelse er ikke gensidigt udelukkende og summerer derfor ikke til kategorien 'Hospitalskontakt (alle typer)', da en person både kan have haft ambulant kontakt og været indlagt ved forskellige lejligheder i løbet af 2022. Unge, hvis uddannelsesstatus er ukendt, indgår ikke i figuren ($N = 876$ personer).

Kilder. Arbejdsmarkedsregnskabet, Uddannelsesregisteret og Landspatientregisteret.

Forskellen mellem ikke-aktive unge, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, og henholdsvis ikke-aktive unge, som har fuldført en ungdomsuddannelse, og aktive unge er ligeledes markant, når man skelner mellem, om der er tale om somatiske eller psykiatriske kontakter, jf. figur 8. I løbet af 2022 var andelen med somatiske kontakter henholdsvis 43 pct. blandt de ikke-aktive unge, som ikke havde fuldført en ungdomsuddannelse, 30 pct. blandt de ikke-aktive unge, som havde fuldført en ungdomsuddannelse, og 33 pct. blandt de aktive unge. Endvidere var andelen med psykiatriske kontakter henholdsvis 23 pct. blandt de ikke-aktive unge, som ikke havde fuldført en ungdomsuddannelse, 9 pct. blandt de ikke-aktive unge, som havde fuldført en ungdomsuddannelse, og 4 pct. blandt de aktive unge. Derudover havde en lille andel af både ikke-aktive og aktive unge kombinerede somatiske og psykiatriske kontakter.

Figur 8. Unge i alderen 20-24 år med kontakt til sygehusvæsenet fordelt efter NEET-status og kontaktype. 2022

Anm. Kategorierne somatisk, psykiatrisk og kombineret hospitalskontakt er ikke gensidigt udelukkende og summerer derfor ikke til kategorien 'Hospitalskontakt (alle typer)', da en person både kan have haft fx somatiske og psykiatriske kontakter ved forskellige lejligheder i løbet af 2022. Unge, hvis uddannelsesstatus er ukendt, indgår ikke i figuren ($N = 876$ personer).

Kilder. Arbejdsmarkedsregnskabet, Uddannelsesregisteret og Landspatientregisteret.

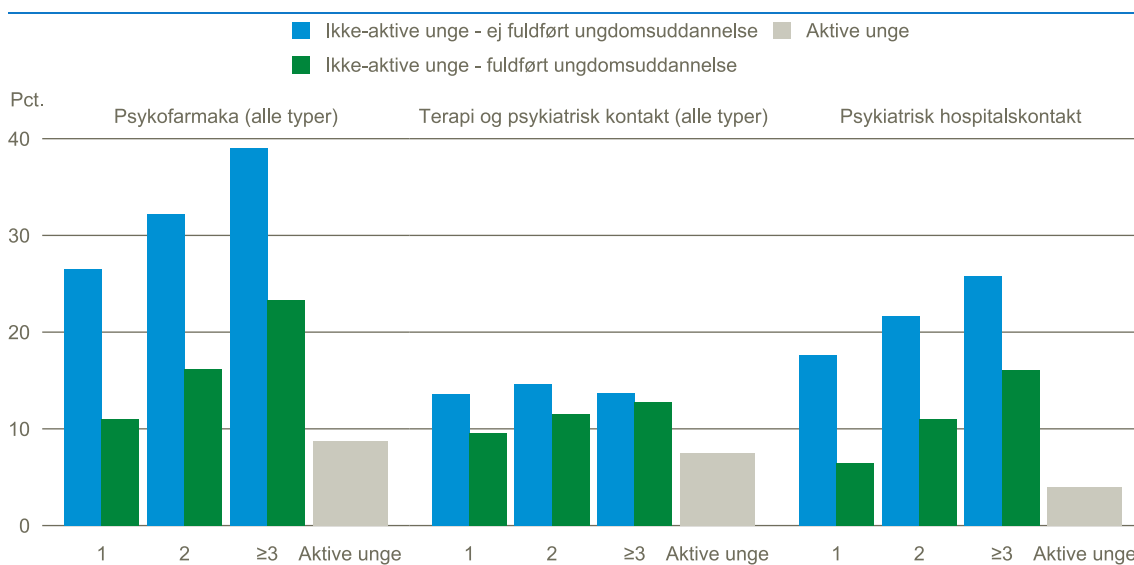
De højere andele med somatiske, psykiatriske og kombinerede kontakter blandt ikke-aktive unge, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, ses på tværs af køn, alder, bopæl og forældres uddannelsesniveau.

Unge med ungdomsuddannelse og ét år som ikke-aktiv ligner de aktive unge

Blandt de ikke-aktive unge, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, er der som beskrevet ovenfor en højere andel, som gør brug af psykofarmaka og samtaleterapi hos egen læge, samt en højere andel med kontakt til psykiatere i praksissektoren og kontakt til sygehusvæsenet. Forskellene mellem de ikke-aktive unge, som har fuldført en ungdomsuddannelse, og de aktive unge er mindre entydig. Generelt tegner analysen dog et billede af, at gruppen af ikke-aktive unge – især de som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse – kæmper med flere mentale helbredsproblemer end gruppen af aktive unge.

For at belyse om de ikke-aktive unges mentale helbred også hænger sammen med antallet af år uden for beskæftigelse og uddannelse, fordeles gruppen af ikke-aktive unge i figur 9 både efter, hvorvidt de har fuldført en ungdomsuddannelse og efter antallet af år de har været ikke-aktive. Som indikatorer for det mentale helbred ser vi på, om de unge har indløst recept på psykofarmaka, haft terapi og psykiatrisk kontakt i praksissektoren eller haft psykiatrisk kontakt med sygehusvæsenet. En ikke-aktiv ung kan være registreret med en eller flere af de tre indikatorer eller ingen af dem.

Figur 9. Unge i alderen 20-24 år fordelt efter udvalgte sundhedsindikatorer, NEET-status og antal år som ikke-aktive. 2022

Anm. Unge, hvis uddannelsesstatus er ukendt, indgår ikke i figuren (N = 876 personer).

Kilder. Arbejdsmarkedsregnskabet, Uddannelsesregisteret, Lægemedeldatabasen, Sygesikringsregisteret og Landspatientregisteret.

Figuren viser, at selv når man tager højde for, om de ikke-aktive unge har fuldført en ungdomsuddannelse, er der en tydelig sammenhæng mellem antallet af år som ikke-aktiv og det mentale helbred. Dog er der en tydelig niveauforskel mellem gruppen af ikke-aktive unge med og uden fuldført ungdomsuddannelse, uanset antallet af år som ikke-aktiv⁸. Blandt unge, som har været ikke-aktive ét år, er andelen med henholdsvis psykiatrisk hospitalskontakt og indløst recept på psykofarmaka 2,8 og 2,4 gange større for dem, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, end dem som har fuldført en ungdomsuddannelse. Forskellen ses også for andelen med terapi og psykiatrisk kontakt i praksissektoren, omend den er mindre udtalt.

Endelig er det værd at bemærke, at der kun er små forskelle i andelen med indløst recept på psykofarmaka, terapi og psykiatrisk kontakt i praksissektoren og psykiatrisk hospitalskontakt mellem gruppen af aktive unge og gruppen af ikke-aktive unge, som har fuldført en ungdomsuddannelse og været ikke-aktive i ét år. Denne gruppe indeholdte i 2022 ca. 12.000 ud af de 42.300 personer, som vi her undersøger, dvs. 28 pct.

⁸ Tendensen er helt entydig og ses også inden for kategorierne 3, 4, 5, 6, 7, 8 og 9 år, omend der i visse tilfælde er tale om relativt få personer.

Om analysen

Unge uden job og uddannelse har dårligere mentalt helbred

Udgivet: 9. juli 2024 af Danmarks Statistik

Nr. 2024:06

ISSN: 2446-0354

© Danmarks Statistik 2024

Emilie Rune Hegelund

Telefon: 39 17 32 46

Email: ehe@dst.dk

Aske Skov Andersen

Telefon: 39 17 32 37

Email: ake@dst.dk